

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម

ស្តីពី

ការថ្កោលទោសអំពើហិង្សាលើតំណាងរាស្ត្រ នៃរដ្ឋសភានីតិកាលទី៥

សមាគម និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅកម្ពុជា សោកស្តាយយ៉ាងខ្លាំង និង ថ្កោលទោសយ៉ាងខ្លាំងចំពោះព្រឹត្តិការណ៍ហិង្សាលើតំណាងរាស្ត្រ នៃរដ្ឋសភានីតិកាលទី៥ កើតឡើង នៅថ្ងៃទី ២៦ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០១៥ វេលាម៉ោងប្រមាណ ១២ និង៣០ នាទី នៅបរិវេណខាងត្បូងរបងរដ្ឋ សភា។ អំពើហិង្សានេះ បណ្តាលឲ្យមនុស្សចំនួន០៣នាក់រងរបួសធ្ងន់ និងស្រាល ដែលក្នុងនោះមាន តំណាងរាស្ត្រចំនួនពីរនាក់ និងបង្កឲ្យខូចខាតទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជនរងគ្រោះផងដែរ។

នៅព្រឹកថ្ងៃទី២៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៥ រដ្ឋសភាជាតិបានបន្តសម័យប្រជុំលើទី៥ ដោយអវត្តមាន លោក កឹម សុខា អនុប្រធានទីមួយនៃរដ្ឋសភា។ នៅពេលកំពុងដំណើរការប្រជុំរដ្ឋសភា គេសង្កេត ឃើញមានក្រុមបាតុកររាប់រយនាក់ បានមកប្រមូលផ្តុំគ្នានៅបរិវេណខាងក្រៅមុខរដ្ឋសភា ដើម្បីទាមទារ ឲ្យប្រធានរដ្ឋសភា និងតំណាងរាស្ត្រទាំងអស់ផ្សេងទៀតដកលោក កឹម សុខា ចេញពីតំណែងអនុ ប្រធានទី១ នៃរដ្ឋសភា ដោយពួកគេបានចោទប្រកាន់ លោក កឹម សុខា បានធ្វើសកម្មភាពយោសនា បង្កឲ្យមាន កំហឹងពូជសាសន៍ និងអាចឈានដល់មានសង្គ្រាមកើតមាននៅក្នុងប្រទេស។ បាតុកម្មនេះ ត្រូវបានដឹកនាំដោយ អ្នកគាំទ្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ព្រមទាំងក្រុមសន្តិសុខក្រៅផ្លូវការ និងកង កម្លាំងប្រដាប់អាវុធក្រោមរូបភាពសំលៀកបំពាក់ស៊ីវិលរបស់អាជ្ញាធរ។ តំណាងរាស្ត្រចំនួន ០៦នាក់រួម មាន លោក ហ៊ុន ម៉ានី លោកស្រី ឡោក ខេង លោកស្រី បាន ស្រីមុំ លោក សុខ ឥសាន លោក ឡាយ សុផាត លោកស្រី ឈុន សារីម និង លោក ជា ប៉ូច បានចេញមកជួបជាមួយក្រុមបាតុករ។ ពាក់ព័ន្ធនឹង ព្រឹត្តិការណ៍នេះ ក្រុមបាតុករក៏បានធ្វើការប្រមូលផ្តុំគ្នាតវ៉ានៅមុខគេហដ្ឋាន លោក កឹម សុខា រហូតមាន ការគប់ដបទឹក និងដុំថ្មជាដើម ដោយមិនមានការទប់ស្កាត់ពីសមត្ថកិច្ច និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានឡើយ។

នៅពេលដែលព្រឹត្តិការណ៍បានក្លាយជាបាតុកម្មហិង្សា គេមិនបានឃើញមានវិធានការការពារ និង រក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់ពីសំណាក់កងកម្លាំងមានសមត្ថកិច្ចនោះទេ។ ប៉ូលីសបង្ក្រាបបាតុកម្ម និងកងកម្លាំង រក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់មិនត្រូវបានដាក់ពង្រាយដើម្បីរក្សាសណ្តាប់ក្នុងព្រឹត្តិការណ៍នេះទេ។ ក្រោយពេល

បាតុកម្ម អាជ្ញាធរសាលារាជធានីភ្នំពេញលើកឡើងថាបាតុកម្មប្រឆាំងលោក កឹម សុខាមិនបានសុំការអនុញ្ញាតពីសាលារាជធានីទេ។

នៅវេលាម៉ោងប្រមាណ ១២ និង៣០ នាទី ក្រោយពេលរដ្ឋសភាបានបញ្ចប់កិច្ចប្រជុំរបស់ខ្លួននៅបរិវេណខាងត្បូងរបងរដ្ឋសភា មានអំពើហឹង្សាកើតឡើងរវាងអ្នកតំណាងគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ និងក្រុមបាតុករ។ ក្រុមបាតុករប្រមាណ ៣០នាក់ ប្រើអំពើហឹង្សាលើតំណាងរាស្ត្រនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិចំនួនបីរូប គឺ លោក ញ៉ាយ ចំរើន លោក គង់ សភា និងលោក ងឹម ញេង។ ក្រុមបាតុករបានរារាំងរថយន្តរបស់តំណាងរាស្ត្រ លោក ញ៉ាយ ចំរើន ដែលកំពុងចាកចេញពីរដ្ឋសភា។ ក្រុមបាតុករដែលជាជនល្មើសបានព្រួញត្នាវាយមកលើ លោក ញ៉ាយ ចំរើន និងស្រ្តីម្នាក់ទៀតនៅពេលពួកគេចុះចេញពីរថយន្ត។ ចំណែកតំណាងរាស្ត្រ លោក គង់ សភា ត្រូវបានក្រុមបាតុករដែលជាជនល្មើសចាប់ទាញចេញពីរថយន្តរបស់ខ្លួនដើម្បីព្រួញត្នាវាយ។ ក្រុមបាតុករដែលជាជនល្មើសក៏បានព្យាយាមវាយលើតំណាងរាស្ត្រ លោក ងឹម ញេង ទាំងខ្លួននៅក្នុងរថយន្ត រហូតដល់មានការខូចខាតរថយន្តរបស់លោក។ ក្រោយពេលប្រព្រឹត្តអំពើហឹង្សាលើតំណាងរាស្ត្រ ក្រុមជនល្មើសបានចាកចេញពីកន្លែងកើតហេតុដោយឡានដឹកទំនិញចំនួនពីរគ្រឿង។

មុនពេលមានព្រឹត្តិការណ៍បាតុកម្មនេះកើតឡើង កាលពីយប់ថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៥ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានព្រមានពីទីក្រុងបារីស ពីការធ្វើបាតុកម្មប្រឆាំងលោក កឹម សុខានៅភ្នំពេញផងដែរ។¹ មានទាំងព្យាបាទរបស់អគ្គមេបញ្ជាការរងនៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ បានស្នើសុំឲ្យដកដំណែង លោក កឹម សុខា ពីអនុប្រធានអនុទី១ នៃរដ្ឋសភា។ គណៈកម្មាធិការគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាតាមខេត្តខ្លះក៏បានចេញញាតិគាំទ្រយ៉ាងពេញទំហឹងចំពោះសកម្មភាពបាតុកម្មតវារបស់ក្រុមបាតុករនៅរាជធានីភ្នំពេញ។

អំពើហឹង្សាលើតំណាងរាស្ត្រនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ គឺជាការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សដ៏ធ្ងន់ធ្ងរដែលបានការពារដោយកតិកាសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងនយោបាយ និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងជាបទល្មើសជាក់ស្តែង នៃបទល្មើសហឹង្សាដោយចេតនាដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២១៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

សមាគម និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅកម្ពុជា មានការព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំងចំពោះភាពមិនប្រក្រតីទៅលើដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យ និងស្ថេរភាពសង្គមនៅកម្ពុជា ដែលមានអំពើហឹង្សា

¹ <http://km.rfi.fr/cambodia/kem-sokha-hunsen-26-10-2015>

ង្សា និងការគំរាមកំហែងពីសំណាក់ក្រុមបាតុករដែលគាំទ្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា មន្ត្រីយោធា និងអាជ្ញាធរដែលកំពុងដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាល និងកិច្ចការសន្តិសុខ។ សមាគម និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅកម្ពុជា សូមអំពាវនាវយ៉ាងទទួលបានដល់សមត្ថកិច្ច និងរាជរដ្ឋាភិបាលធ្វើការស៊ើបអង្កេតឲ្យបានពេញលេញប្រកបដោយតម្លាភាព និងចាត់នីតិវិធីច្បាប់ជាបន្ទាន់ ដើម្បីស្វែងរកជនល្មើសប្រើអំពើហិង្សាមកផ្ដន្ទាទោសចំពោះមុខច្បាប់។ សមាគម និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅកម្ពុជា រំលឹកទៅដល់មន្ត្រីកងយោធពលខេមរៈភូមិន្ទត្រូវប្រកាន់យ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួននូវសិទ្ធិ កាតព្វកិច្ចទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៩ និង ១០ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈទូទៅយោធិន នៃកងយោធពលខេមរៈភូមិន្ទ និងអាជ្ញាធរត្រូវរក្សាអព្យាក្រឹត្យភាព គោរពច្បាប់ និងបំពេញតួនាទីការពារដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្សដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។

ទំនាក់ទំនងព័ត៌មានបន្ថែម៖

១. លោក គល់ បញ្ញា	នាយកប្រតិបត្តិអង្គការខុមហ្វ្រែល	០១២ ៩៤ ២០ ១៧
២. លោក នី ចរិយា	ប្រធានស៊ើបអង្កេតនៃសមាគម អាដហុក	០១១ ២៧ ៤៩ ៥៩
៣. លោកស្រី ចក់ សុភាព	ប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា	០១១ ៩៤៣ ២១៣
៤. លោកស្រី ធីតា ឃឹះ	នាយិកាអង្គការសីលការ	០១២ ៨៣ ៨៤ ៦៤
៥. លោក យ៉ង់ គឹមអេង	នាយកប្រតិបត្តិ PDP-Center	០១៦ ៨២ ៨២ ១១
៦. លោក សួន ប៊ុនស័ក្តិ	អគ្គលេខាធិការនៃ CHRAC	០៩២ ៣៤ ៤៣ ៥៧
៧. លោក ហួន ជុនឌី	នាយកប្រតិបត្តិស្តីទីមជ្ឈមណ្ឌល CLEC	០៩៣ ៣៤៥ ៦០២
៨. លោក ប៉ា ងួនឡាង	នាយកប្រតិបត្តិ CCIM	០៦០ ៤០ ៩៩ ៩៩
៩. លោក ព្រាប កុល	នាយកប្រតិបត្តិអង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា	០១២ ៨៧៧ ៨៣៣
១០. លោក អ៊ូ វិះ	ប្រធានអង្គការវេទិកាអនាគត	០១២ ៤០ ៤០ ៥១
១១. លោក សៀ ការម្យ	នាយកលេខាធិការដ្ឋាន HRTF	០១២ ៨៥ ២៣ ២៥
១២. លោក កែម ឡឿ	អ្នកប្រឹក្សាការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	០១២ ៧៨ ៧០ ៨៤
១៣. លោក ចេង សារឿន	ប្រធានប្រតិបត្តិសម្ព័ន្ធសហគមន៍កសិករកម្ពុជា	០៧៨ ២២ ៥០ ៨៨